

MADMON MAYDONINING GEOLOGIK VA TEKTONIK TUZILISHI

Yuldoshev Sirojiddin Muhiddin o'g'li

Islom Karimov nomidagi TDTU, Foydali qazilma konlari geologiyasi, qidiruv va razvedkasi kafedrasida magistranti

Rahmatov Elbek Abduraxmonovich

Xisor Davlat Geologiya Qidiruv Ekspeditsiyasi, geolog

Dusmamatov Sayyod Akbar o'g'li

Geologiya fanlari universiteti, Yerni masofadan zondlash va muhandislik geologiyasi kafedrasida magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Madmon maydonining o'rganilganlik tarixi, ushbu maydonda olib borilgan geologik qidiruv, baholash ishlari, maydonning geologiyasi va tektonikasi (qisqacha) keltirilgan.

Kalit so'zlar: Madmon maydoni. Qizilturuk, Yutansay, Bashir istiqbolli maydonlari. Qashqadaryo GQE. Stratigrafiya. Kaynozoy guruhi. Tektonika. Strukturaviy-formatsion zona.

ABSTRACT

This article presents the history of the study of the Madmona field, exploration, appraisal work carried out at this field, the geology and tectonics of the field (in brief).

Keywords: Madmon Square. Promising deposits Kyzylturuk, Yutansay, Bashir. Kashkadarya GRE. Stratigraphy. Cenozoic group. Tectonics. Structural-formational zone.

KIRISH

1971-yilda E.G.Fedorovning ishi Novchamok daryosining yuqori qismida (Akba uchastkasining Sharqiy tomoni) karbon yoshdagi terrigen jinslarida oltin zonasini aniqladi va 2 km shimoli-g'arbiy qismida quyi karbonning terrigen konlarini o'rta devon ohaktoshlari bilan kontakt zonasida kichik oltin tarqalish oreollari ajratildi. Keyinchalik (1974-1977 yy.) Mchetlin partiyasi tomonidan ushbu shlix oreollari "Novserzor" maydoni ma'lum namunalarda oltin miqdori 2-3 g/t bo'lgan.

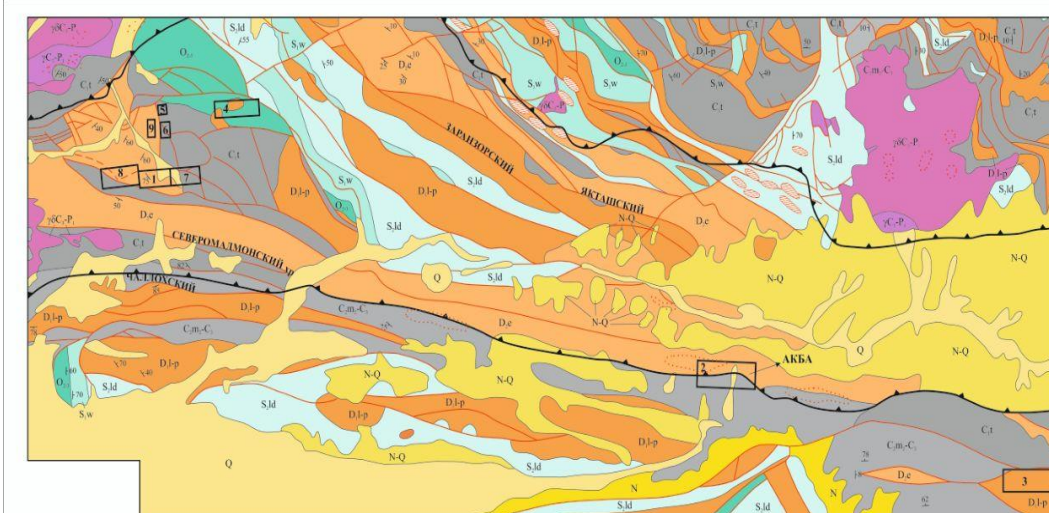
1974-1977 yillarda Qashqadaryo GQE (32) Mchetlin partiyasi tomonidan Chakilkalon Zarafshon tog' tizmasi tog'larida oltin qidirish ishlari olib borildi. Ushbu ishlar natijasida tumanda Qizilturuk, Novserzor, Murinak, Aksu, Egri-Bugri oltin zonalari topilgan.

1976-yilda Qashqadaryo GQE shahridagi Machetlin partiyasi faoliyati natijalariga ko'ra, Chakilkalian oralig'ida oltin va boshqa foydali qazilmalarni qidirish va qidiruv-baholash ishlarini olib borish maqsadida Atkulak partiyasi tashkil etildi.

1976-yildan boshlab Qashqadaryo GQE geokimyoviy partiyasi tomonidan G.N.Korobeynikov rahbarligida Zarafshon (1956-y.) va Gissar-Zeravshan (1957y.) geokimyoviy va geofizik materiallar natijalarini tahlil qilish asosida, Chakilkalyan tog'larining Janubiy yonbag'ridagi partiyalar metallometrik anomalialarning oltin istiqbolli beshta maydonga ajratildi: Qizilturuk, Yutansay, Bashir hamda, Madmon va Shutskiy. 1978-yildan 1982-yilgacha Bashir qidiruv partiyasi bashirdagi oltin va boshqa foydali qazilmalarni umumiy va batafsil qidirishni amalga oshirdi. Yuqorida keltirilgan ishlar 2000-yilda baholash ishlarini belgilash uchun asos bo'lib xizmat qildi. 2004-yilda Akba uchastkasida baholash ishlari natijalariga ko'ra Shimoliy-Madmon zonasi ta'sirida ajratilgan, o'rta devon ohaktosh va quyi karbon terrigen jinslari kontakti va 6 ruda tanalari baholandi, C₂ kategoriyadagi zaxira va bashorat resurslarni baholangan. Yuqorida keltirilgan ishlar 2008-yilda chuqur gorizontlar va Akba (Yangalik uchastkasi) konining sharqiy qismida baholash ishlarini tashkil etish uchun asos bo'lib xizmat qildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Stratigrafiya: Madmon maydoni Zarafshon-Oloy struktura-formatsion zonasi doirasida joylashgan va asosan cho'kindi jinslardan iborat bo'lib, paleozoy yoshidagi vulkanogen jinslaridan iborat. Mezozoy jinslari juda cheklangan. Kaynozoy yoshining jinslari keng tarqalgan. Intruziv jinslar noyob, kam qalinlikdagi lamprofirlardir. Quyida ish maydonining geologik tuzilishi tasvirlangan.

Hududning 1:25000 masshtabli geologik xaritasi

Ordovik davri-O. Madmon maydonida ordovik davrining o'rta va yuqori bo'limlari (O_{2-3}) karadokskiy yarusining shaxriomon svita jinslari yotadi. Ular ish joyining Janubiy qismida keng tarqalgan va qumtoshlar, gilli slanets, alevrolitlar, kamroq konglomeralar, gravelitlar, tuflar, tufopeschanik va karbonat jinslar bilan ifodalanadi. Qalinligi 450-462 m.

Silur davri-S. (Llandoveriy yarusi – $S_1\ell n$) - qatlam cho'kindilarida terrigen kompleksi ustunlik qiladi. Kesmaning yuqori qismida gilli ohaktoshlar paydo bo'lgan. Yarus jinslari xlorit, seritsit va boshqalar.slانيتs, alevrolitlar, qumtoshlar, gravelitlar va kvartsit va effuziv jinslarning noyob qatlamlari bilan ifodalanadi. Qalinligi 100-300 m.

Devon davri-D. Devon davrining maydondagi jinslari quyi va o'rta bo'limlarda kuzatiladi. Quyi devon loxkovskiy va prajskiy yaruslari bilan ifodalanadi, ularning jinslari Madmon svitasida jamlangan. Ikkinchisi pastki va yuqori pastki qismlarga bo'linadi.

Madmon svitasining pastki subsvitasining ($D_1 md_1$) birikmalari organogen ohaktosh brekcheyalari qatlamlari bilan massiv ohaktoshlar bilan ifodalanadi. Madmon svitasining pastki subsvitasining jinslari bursixirman gorizonti nomi bilan mashhur. Qalinligi 418 m.

Karbon davri-C. Karbon davrining jinslarida quyi va o'rta devon ohaktoshlari bilan keskin burchak va stratigrafik nomutanosiblik kuzatiladi. Ushbu jinslar turney va moskva yaruslariga va pushnevatskiy svitasining tarkibida uchraydi. Turney yarusi jinslari ikki to'plamga bo'linadi: pastki va yuqori.

Yura davri-J. Maydonning Shimoliy-Sharqiy yon qismida paleozoy yoshdagi formatsiyalarning yuzasida keskin burchak bilan yuzaga kelgan yura tizimining quyi qismining (J_1) jinslari ma'lum..Quyi yura jinslarning bir qismi sifatida konglomeratlar, gravelitlar, qumtoshlar, gil va alevrit, slanest, argillitlar qayd etilgan. Qalinlik 600 m ga etadi.

Bor davri-K.Maydonning Shimoliy-Sharqiy qismida, bor davrining yuqori bo'limi (K_2) ning konglomerat linzalari, ohaktosh, qumtoshlar, mergel, ohaktoshlar-gipsli gil qatlamli jinslari ajratiladi. Yuqori bor tuzilmalari qalinligi 200 m.

Kaynozoy guruhi.

Neogen davri-N. Ushbu davrning jinslari asosan kontinentalniy fatsiyalar bilan ifodalanadi va ular konglomeratlar, gravelitlar, valunniklar, gil, suglinka, qumtoshlar bilan ifodalanadi. Qalinlik 175 m.

To'rtlamchi davr-Q. Bu davrga Azkamar, Karnab, Sukaytiy va Amudaryo komplekslarining proluvial-allyuvial shakllanishlari, tegishli errozion-akkumulyativli sikllari kiradi. Qalinligi 200 m ga etadi.

XULOSA

Maydonning tektonik tuzilishi asosan Zarafshon-Oloy strukturaviy-formatsion zonasining janubiy yon bag'rida aniqlangan bo'lib, bu erda keng tarqalgan qatlam va uzluksiz dislokatsiyalar bilan juda yuqori darajada buzilgan. Ko'rib chiqilayotgan maydondagi asosiy plikativ tuzilmalar Madmon sinklinali bo'lib, u daryo vodiysi bo'ylab pastki kenglikka cho'zilgan. Jindidarya va Kaulyuk soyi shimolda katta antiklinal qatlam o'rnini egallaydi. Madmon sinklinalining aksenel qismi o'rta karbonning terrigen jinslari, devon va silurning terrigen va terrigen – karbonat jinslari bilan o'ralgan. Maydondagi eng muhim yoriqlar bilan bir qatorda, turli xil ma'lum buzilishlarining ko'pligi ham xarakterlidir.

REFERENCES

1. Давинов А.Э. Отчет Мадмонской ГПП о результатах предварительной оценки и поисковых работ за 2000-2004 гг. Ф. Кашкадарьинской ГРЭ 2004г.
2. Раскин В.Е., Хидиров М.М., «Опережающие специализированные поисковые работы на золото и др. полезные ископаемые на Каулюкской перспективной площади на западном фланге месторождения Акба Мадмонского рудного поля» за 2011-14 гг, фонды ГП «Южно-Узбекистанская ГСПЭ», 2014 г.